

RAFA GIL / ARIU

Governos sords

Treballadors del País Valencià surten al carrer el 24 de gener del 1994, enmig d'una crisi econòmica que deixava 3,7 milions de desocupats a l'estat.

Des del retorn de la democràcia, a l'estat espanyol s'han viscut sis vagues generals, cinc contra el PSOE i una amb el PP al poder. Malgrat tot, les protestes multitudinàries, tret d'alguna excepció, no han aconseguit que els executius escoltessin la voluntat dels ciutadans i fessin marxa enrere. El 29M serà un nou intent d'aturar retallades socials i laborals, amb el pitjor escenari econòmic de rerefons.

La gran conflictivitat laboral als centres més industrialitzats de l'estat espanyol –Catalunya, el País Basc i Madrid– va embolcallar la primera protesta multitudinària de treballadors d'ençà del restabliment de la democràcia. El 5 d'abril del 1978, els sindicats CCOO i UGT es van afegir a una convocatòria de la Confederació Europea de Sindicats per a protestar contra la desocupació, que assolía nivells del 5% a Europa. La jornada de protesta va rebre el suport de 28 països durant una hora, sense reivindicacions concretes. Ara, tres dècades i mitja després i amb sis vagues generals a

l'esquena, els treballadors sortiran al carrer el 29 de març amb el rerefons més complex que s'hagi viscut. Aquell 5% de desocupació ara és el 23,5%, i sota el jou d'una enèsima reforma laboral i un reguitzell de retallades socials que comencen a col·lapsar els pilars de l'estat del benestar.

Moltes protestes, pocs canvis.

El 20 de juny del 1985, el govern socialista de Felipe González entomava la primera vaga general, convocada per CCOO i forces més minoritàries, contra de la llei de pensions, que, entre més canvis, allargava de deu anys a

quinze el període mínim de cotització per a accedir a una pensió. L'objectiu de l'executiu del PSOE era moderar la despesa en pensions, perquè des del 1980 aquest col·lectiu havia passat de 4,4 milions de persones a 5,4 milions, i d'implicar una despesa del 5,77% del PIB al 7,52%. La vaga, seguida per uns quatre milions de treballadors, no va fer moure ni un mil·límetre el govern espanyol. L'únic rèdit que en van treure els sindicats és que el govern va acceptar que participessin en les negociacions sobre qüestions de seguretat social.

I 25 anys més tard, amb el PSOE novament al poder, l'agost del 2010 el

ministre de Treball, Celestino Corbacho, va manifestar la intenció d'allargar fins a vint els anys mínims d'aportació a la seguretat social per a poder accedir a una pensió. Un parell de mesos després, el 29 de setembre, arribava una vaga general més.

El 14 de desembre del 1988, amb la segona majoria absoluta del PSOE i una oposició política molt debilitada, set milions de treballadors aturaven la jornada laboral per a exigir al govern de Felipe González que retirés el pla d'ocupació juvenil i per a mostrar el rebuig a la política econòmica de l'executiu, que prenia tocs massa liberals en un context d'expansió de l'economia espanyola. La pressió social brutal i el desmarcatge de la UGT dels seus fermes vincles amb el PSOE van obligar la Moncloa a desdir-se de les mesures i a implantar l'anomenat *tomb social*, negociat amb els sindicats. Els fruits de la vaga es van traduir en la consecució d'algunes reivindicacions sindicals, com ara que els augmentos salarials es negociarien amb els sindicats de la funció pública; l'impuls per a equiparar la pensió mínima al sou mínim; la millora de les prestacions per desocupació; i la retirada del pla d'ocupació juvenil. Un any després, el candidat socialista aconseguia la seva tercera majoria absoluta a les urnes.

Quatre anys més tard, els treballadors tornaven a sortir al carrer. En aquella ocasió, el 28 de maig del 1992, contra el decret que retallava les prestacions per desocupació i el projecte de llei de vaga, a més a més de reclamar la reindustrialització de l'estat espanyol. La conjuntura econòmica encara es trobava en un punt elevat, si bé pocs mesos després va començar un cicle de baixada. L'executiu de Felipe González no va desdir-se'n i va mantenir tots els canvis que havia aprovat, al·legant que l'Institut Nacional del Trabajo corria risc d'esfondrament si no s'aplicaven les mesures dictades pel govern espanyol.

Arriba la negociació col·lectiva.

El 1993, el govern d'esquerres ja en decadència va plantejar la reforma laboral, acompanyada de retallades socials. Un any més tard, el 24 de gener del 1994, en una situació de màxims nivells de desocupació -3,7 milions a tot

El 1988, un PSOE amb majoria absoluta afrontava una protesta contra el pla d'ocupació juvenil.

l'estat espanyol— i amb el rerefons de la fuga i la detenció posterior, a Laos, de Luis Roldán, ex-director general de la Guàrdia Civil, els sindicats sortien al carrer per a exigir al PSOE que aturés la reforma, que tenia com a eix central l'abaratiment dels acomiadaments en canvi de crear llocs de feina més estables. Finalment, el govern del PSOE no se'n va desdir i va tirar pel dret amb un decret de reforma laboral sense consens al Congrés, malgrat que es trobava en una fase de declivi que anunciava la caiguda electoral posterior. El seguiment, segons els sindicats, va ser aclaparador. En canvi de no modificar la reforma de l'Estatut dels Treballadors, va néixer la negociació col·lectiva.

La primera del PP. El 1996, els populars s'instal·laven a la Moncloa. La primera legislatura d'Aznar va passar sense vaga general ni conflictivitat laboral remarcable, amb una economia que ja havia recuperat el pols després de la crisi del 1993. Els problemes per al PP arribaren a la següent legislatura, amb majoria absoluta. L'executiu es proposava de reformar la protecció de desocupació, retallant beneficis econòmics dels acomiadaments. El conegut *cop de decret* o reforma de la protecció per desocupació i la llei bàsica del treball van desfermar una gran mobilització sindical contra una apreciable retallada de les prestacions socials per a desocupats. Després de la vaga del 20

de juny del 2002, José María Aznar va fer canvis al govern i durant la tramitació del decret com a projecte de llei se'n van retirar o matisar els aspectes més controvertits. Cinc anys després de la vaga general, el Constitucional anul·lava el decret: acceptava els recursos presentats pels governs autonòmics del PSOE i pels sindicats i entenia que “no hi havia una situació extraordinària i d'urgent necessitat” per a aplicar les retallades.

Després, vuit anys d'aparent calma. Fins que el 29 de setembre del 2010 els treballadors tornaven a sortir al carrer per a denunciar “canvi de carril en les polítiques de Zapatero contra la crisi, acceptant de forma acrítica allò que imposa la UE”. Els sindicats també denunciaven les demandes “desmesurades” de les patronals per a abaratir els acomiadaments i reformar el mercat laboral. Després d'aquella aturada de 24 hores, l'executiu del PSOE no es va fer enrere i es va trencar el pacte social que havia de generar consens entre patronal, sindicats i govern.

La del 29 de març serà la setena vaga general. Tindrà el decorat més cru i unes possibilitats d'èxit que, segons les declaracions del govern del PP, són molt reduïdes. El diàleg continua esmicolat, i la pressió de Brussel·les sobre l'economia espanyola no afavorirà pas les reivindicacions dels treballadors.

Gemma Aguilera